

Jakub KALIVODA, *Zvíře v každodenní komunikaci na dvoře Jindřicha staršího ze Švamberka*, České Budějovice 2021, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářská práce, 57 s.

Posudek oponenta bakalářské práce

Moderně pojímaný výzkum vztahu raně novověkého člověka ke zvířatům doposud stál v českém dějepisectví – na rozdíl od západoevropské a americké historiografie – zcela stranou pozornosti historiků a historiček. Je proto chvályhodné, že si Jakub Kalivoda zvolil za téma své bakalářské práce naznačení symbolického významu zvěře v každodenní komunikaci Jindřicha staršího ze Švamberka v letech 1528-1571. K jejímu zpracování přistoupil s velmi dobrou znalostí odborné domácí i zahraniční literatury a prostudoval základní práce vázící se přímo k tématu. Své pojednání vystavěl především na výzkumu osobní korespondence urozeného jedince s vybranými šlechtici, uložené ve Státním oblastním archivu Třeboň.

Nepočítám-li úvod a závěr, je bakalářská práce rozdělena do čtyř obsáhlých kapitol. V prvním kompilačně pojatém oddíle se Jakub Kalivoda postupně zabýval dějinami Švamberků, rodinným zázemím a příbuzenskými vazbami Jindřicha staršího ze Švamberka. Jádro práce tvoří následující tři kapitoly. Na základě obsahové analýzy 105 dochovaných dopisů zmiňovaného šlechtice s různými adresáty, v nichž se objevily zmínky o darované zvěři, se autor pokusil o prozopografickou analýzu okruhu komunikantů Jindřicha staršího ze Švamberka. Vzájemná interakce mezi uvedenými jedinci probíhala na několika neformálních úrovních. V rovině pokrevního i nepokrevního příbuzenství, sousedství, kmotrovství. Těmto formám kontaktu odpovídá v současném vědeckém diskurzu kategorie patronátu a „dobrého přátelství.“ Zmínky o zvěři na stránkách dochovaných listů pak autorovi posloužily jako vhodný předmět sémantické analýzy významu zvířecích darů v očích soudobých aktérů a vytvoření pomyslné hierarchie konkrétních zvířecích darů na švamberském dvoře. Pod vlivem moderního a interdisciplinárně pojímaného metodologického konceptu animal studies se soustředil na naznačení vztahu urozených jedinců ke konkrétním zvířecím druhům. Nabízí se však otázka, zda by v tomto ohledu nebylo možné ve výzkumu a následném výkladu nějakým způsobem uplatnit v českém dějepisectví rovněž nepříliš využívaný metodologický koncept environmentálních dějin (např. O. Hudeček), případně jak.

Na tomto místě je také třeba vyzdvihnout autorovu velmi dobrou práci s anglicky psanou odbornou literaturou, neboť v českém prostředí prozatím chybí jakékoli práce vycházející z teoretického konceptu animal studies. Přesto bych rád upozornil na v mnoha

ohledech mimořádně inspirativní kolektivní monografii Marka Hengerera - Nadira Webera (edd.), *Animals at Court Europe, c. 1200-1800*, Berlin-Boston 2020 (práce se nachází ve fondech Akademické knihovny Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), kterou jsem v soupisu použité literatury nenalezl. Jinou oblast, kde by autor mohl v budoucnu nalézt vhodnou inspiraci, představují odborné časopisy, jako například *Society and Animals*, *Tierstudien*, *Anthrozoös*.

Až na pár drobných prohřešků v rozsáhlém a veskrze analyticky koncipovaném vědeckém aparátu napsal Jakub Kalivoda bakalářskou práci svěžím jazykem, jenž se vyznačuje přesnou větnou skladbou a shoduje se s pravopisnou normou současného českého jazyka. Mimořádně příznivý dojem nepatrně kazí leckdy nesprávné dělení slov na koncích řádků. Rozprava přináší množství nových cenných vědeckých poznatků o vnímání zvířat v očích raně novověkých urozených jedinců. Je výsledkem samostatného badatelského úsilí, obrovské píce, vyzrálého intelektu a v neposlední řadě i talentu k odborné práci. Proto bakalářskou práci Jakuba Kalivody doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **výborně**.

České Budějovice 7. 6. 2021

PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.